

İ.D.V. ÖZEL BİLKENT İLKOKULU
OKUL ÖNCESİ BÖLÜMÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ VELİ BÜLTENİ-4

ANNE-BABA TUTUMLARI

Aile çocuğun ilk sosyal deneyimlerini edindiği yerdir. Çocuğun aile ortamında olumlu kişilik özellikleri geliştirmesi, iyi bir eğitim alması ve bütüncül olarak gelişimi için ailenin çocuğa karşı sergilediği tutumlar çok önemlidir. Çocuğun tutarlı davranışlar göstermesi, kendi kendine yeten bir birey olması, özerk davranması, sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmesi için anne ve babasıyla sağlıklı ilişkiler kurması gerekmektedir.

Anne-baba tutumları genel olarak şu şekilde sıralanabilir:

1. Otoriter Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Aşırı kontrollüdür.
- Çocuklarıyla etkileşimlerinde daha az sıcak ilişkiler kurar.
- Çocuğunun gelişim düzeyini ve isteklerini dikkate almadan, ondan kendilerinin uygun gördüğü gibi davranmalarını ister.
- Kurallar katı bir şekilde uygulanır.
- İtiate önem verilirken çocukla ikili iletişime girilmemesine dikkat edilir.
- Ailenin istediği davranışlar yerine getirilmediğinde çocuk cezalandırılır.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Öfke ve kızgınlık duygularını açıkça belirtmez.
- Daha bağımlı ve daha zayıf ilişkilere sahip olabilirler.
- Daha itaatkar ve saldırgan olma eğilimindedirler.
- Tedirginlik, stres, mutsuzluk, kararsızlık ve özgüven eksikliği görülebilir.

2. İlgisiz Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Çocuğunun istek ve gereksinimlerine karşı kayıtsız davranırlar.
- Çocuklarını önemsemezler.
- Çocuklarının ihtiyaçlarını görmezden gelirler.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Zamanla olumsuz davranışlar göstermeye başlarlar.
- Sevgisiz ortamda büyüyen çocuk, dikkat çekmek ve çevreye varlığını ispatlamak için çaba sarfeder.
- Saldırgan, iletişim sorunları yaşayan ve özgüveni düşük bireyler olabilirler.

3. Aşırı İzin Verici Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Çocuklarının istekleri mantıklı olmasa bile yerine getirirler.
- Anne-babaların isteklerinden çok çocukların istekleri ön plandadır.
- Çocuğa herhangi bir sınır konmaz ve sınırsız özgür olabilecekleri bir ortam yaratır.
- Çocuğun hatalı davranışları hoşgörü ile karşılanır ve kabul görür.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Kendine güvenen, yaratıcı bir birey olarak yetişmeler de olumsuz davranışlarla karşılaşılabilir.
- Sosyal açıdan daha az sorumluluk alan bireyler olabilirler.
- Sosyal gelişim ve özdenetim konusunda daha fazla sorun yaşarlar.
- Doğruyu yanlış ayırt etmede sorun yaşayabilirler.

4. Tutarsız Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Aşırı hoşgörülü davranış ile otoriter tutum arasında gidip gelirler.
- Aynı çocuk için ebeveynlerden birinin doğru bulduğu davranış diğeri yanlış olarak değerlendirmektedir.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Farklı uygulamalar çocuğun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir.
- Onaylanan davranışın ne olduğu çocuk tarafından anlaşılmadığı için sorun yaşanır.
- Karar vermekte zorlanan, diğeri insanlara güven duymayan, dengesiz, tutarsız, aşırı isyankar ya da boyun eğici bireyler olarak yetişebilirler.

5. Aşırı Koruyucu Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Çocuklarını aşırı derecede korur ve kontrol ederler.
- Çocuğun başarabileceği pek çok şey anne-baba tarafından yapılır.
- Çocukların kendi deneyimleri yoluyla öğrenmeleri engellenir.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Kendini savunamayan, karar verme becerileri gelişmemiş ve kendi işini yapamayan bireyler olarak yetişebilirler.

6. Mükemmeliyetçi Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Yaşantıları boyunca ulaşamadıkları amaçlara kendi çocuklarının potansiyeline bakmadan ulaşmalarını bekler.
- Çocuklarından beklentileri yüksektir.
- Çocuklarının hata yapmalarını kabullenemezler.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Ağır beklentiler altında ezilerek sağlıklı bir kişilik geliştiremeyebilirler.
- Hayatlarında hep başarıya yönelik çabalarlar ve istedikleri seviyeye ulaşamadıklarında hayal kırıklığı yaşarlar.
- Kendilerini çoğu zaman beceriksiz hissederler.
- Kendilerini değersiz ve başarısız hissederler.

6. Demokratik Tutum:

Bu tutumu benimseyen anne-babalar;

- Çocuklarına sıcak davranır.
- Koşulsuz sevgi ve saygı gösterilir.
- Çocukların her durumda düşüncelerini belirtmelerini ve paylaşımlarını desteklerler.
- Davranışları birbiriyle tutarlı ve kararlıdır.
- Her çocuğun kendine özgü bir gelişim kapasitesi olduğunu bilir ve ona uygun davranırlar.
- Çocuklarından gelişimlerine uygun düzeyde olgun davranmalarını beklerler.
- Çocuklarına sorumluluk verirler.
- Çocuklarının özerk davranışları desteklenir.

Bu tutumu benimseyen anne-babaların çocukları;

- Sosyal ve duygusal anlamda daha yeterlidirler.
- Diğer bireylerle daha çok işbirliği içerisinde olduklarıdır.
- Kendine güvenen, uyumlu, yaratıcı, bağımsız, sorumluluk sahibi, insanlara güvenebilen ve sevilen bireyler olarak yetişirler.

KAYNAK: MEB Okul Öncesi Aile Destek Eğitim Rehberi, Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013